

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - - - \$6.00
Za pol leta - - - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 2878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NEW YORK, THURSDAY, MARCH 27, 1930. — ČETRTEK, 27. MARCA 1930

TELEFON: CHELSEA 2878

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

EKSPOZIJA V ROVU ZAHTEVALA DVANAJST ŽRTEV

TRUPLA SO BILA TAKO NAKAŽENA, DA JIH NI BILO MOGOČE SPOZNATI

Smrt je pretila devetnajstim delavcem, toda sedem se jih je pravocasno rešilo. — Ce bi eksploziji sledil požar, bi bil ves rov v nevarnosti. — Oblasti so obljudile uvesti temeljito preiskavo. — Identifikacija nemogoča.

ARNETTSVILLE, W. Va., 26. marca. — Protivečeru je v Yucon premogovniku, ki je last Crown Coal Company, eksplodiral plin.

Eksplozija je zahtevala dvanaest človeških življenj. Trupla so prevedli iz rova, toda reševalci so še neprestano na delu, ker utegne biti v rovu še kak premogar.

Soglasno s prvimi informacijami, se je nahajalo ob času eksplozije v rovu devetnajst premogarjev. Takoj po eksploziji jih je sedem pribelalo na prost, dočim so ostalim zaprli pot kupi premoga in kamenja.

Ko so se reševalci z velikim trudom priplazili do njih, so našli enajst strahovito nakaženih trupel.

Truplo dvanajestega premogarja je ležalo nekako vstran.

Kljub vsem prizadevanjem oblasti in sorodnikov jih ni bilo mogoče identificirati.

Premogarji, ki so se rešili, poročajo, da je imela eksplozija sorazmerno majhen obseg ter da v drugih delih rova ni povzročila nikake škode.

Drugače bi bilo seveda, če bi eksploziji sledil požar, kar se pa k sreči ni zgodoval.

Vzrok eksplozije zaenkrat še ni znan.

Oblasti so obljudile uvesti natančno preiskavo, ki se bo pa najbrž tako končala kot vse slike preiskave.

GEN. TRAUB O BOLJŠEVIKIH

DARROW PROTI BAUMESOVIM POSTAVAM

General Traub obžaluje brezbržnost Amerikanov napram boljševikom. — Boljševizem pronica v ameriške dejanosti.

Brigadni general Peter Traub je govoril pred neko domoljubno organizacijo ter svaril proti brezbržnosti napram komunizmu, katerega širi Moskva tukaj povsem neoviran.

Ameriški narod zapira svoje oči, — je reklo Traub, — napram komunističnim izgredom, vendar pa komunism poslagoma prepleta naše družabne, finančne in druge aktivnosti, dočim uživajo pristali komunistične doktrine naravnost pleskoško veselje, ko prekemajo naprave našega družstva reda ter ga nadomeščajo z anarhijo.

General Traub je pozval ženske organizacije, naj se ne zadovoljte le s spravljanjem resolucij, temveč naj dejanski storijo v boju proti komunizmu.

Polkovnik William Carleton je občaloval, da so celo otroci izpostavljeni komunističnemu vplivu v zgodovini.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

KOMUNISTI SO ZAGROZILI POLICISTOM

Komunisti so posvarili policijskega komisarja, Whalena, da bodo pognali policiste s svojih sestankov.

Policisti, ki se bodo hoteli udeležiti sestankov članov komunistične stranke brez povabil, bodo odločno izključeni, — je bil včeraj posvarjen policijski komisar Whalen od Israela Amsterja, tajnika komunistične stranke.

Komisar Whalen je rekel, da ni že dobil pisma in da se bo izrazil o tem, kakor hitro ga bo dobil. Amster je eden štirih soobčenih William Fosterja, ki so bili aretrirani po demonstracijah in izgredih dne 6. marca.

Pismo Amsterja se glasi:

— Komunistična stranka obveščava, kot policijskega komisarja, agenta Wall Streeta in Tammany Halla, da bo imela prihodnje in vse bodoče sestanke svojih članov brez vsake policije ali zastopnikov občinskih oblasti. Vsak teh zastopnikov, ki bi si drznili stopiti v dvorano kakega članskega sestanka, bo odločno vrzen ven.

— Komunistična stranka na bo trpela nikakega vmešavanja v svoje delavnosti. Kot bojevita stranka delavškega razreda se bo borila za svoje pravice ter pravice delavškega razreda.

NIKAKE IZPREMEMBE V WEST POINTU

WASHINGTON, D. C., 25. marca. V vojnem departmaju so danes odločno zanikalih vest, da bo kmalu odstopil polkovnik Robert Richardson, poveljnik kandidat, v vojaški akademiji Združenih držav. General Summerall je rekel, da se ne namenava izvršiti nikake izpremembe in da bo polkovnik Richardson ostal na svojem mestu. Imenovan je bil poveljnikom kadetov lanskog leta ter bo služil, kot ponavadi štiri leta.

PODGETEN POROTNIK

WHITE PLAINS, 26. marca. — V nekem procesu je nastopila kot prica mlada, lepa blondinka. Na potrošnji klopi je sedel tudi Severin Breeding, star 67 let, ki ji je začel mežikati.

Sodnik ga je vsledtega pokaral, a Breeding je odvrnil:

— Nikar ne mislite, da sem hotel kokotirati z njo. Samo kompliment sem ji napravil.

SUHAŠKI ADMINISTRATOR MORILEC

CLARKSDALE, Miss., 26. marca. Danes so zaprli tukaj E. S. Chapmanja, pomožnega prohbitijskega administratorja, ker je ustrelil botigate plantažnika Blodgettta.

Chapman se je sam javil šerifu. Oba moža sta se izzi lanskega poletja sovražila.

MEHIKANI SE BODO VRNILI S CUBE

HAVANA, Cuba, 25. marca. — Vse je pripravljeno za povratni polet kapitanov Leona in Aleda, ki sta dospela semaj pred par dnevi na poletu dobre volje.

Ce bo dovoljevalo vreme, nameščata dospeti v Mexico City ob štirih popoldne.

NA RUSKEM SE PORAJA NOVA VERA

Značilna izjava profesorja Barnesa. — Komunisti ne smatrajo svoje kampanje za vero, navzlec temu imajo pa svoja božanstva.

PRINCETON, N. J., 26. marca. — Sinči je predaval na Princetonu vsečilni profesor Harry Elmer Barnes, posvetil in sociolog. V svojem predavanju je zagovarjal sovjetski sistem ter izjavil, da ni ruska protivrska propaganda bolj proti veri, pač pa verba med verami.

— Komunizem je posvetna veroizpoved, — je reklo Barnes. — Prepričan sem, da je ruski komunizem prej vera kot pa ekonomski program. Boljševiki se bore proti stariim dogmatom in praznovanju.

— Dosi komunisti ne verujejo, da bi komunisti vera, smatrajo vseeno Marx za svojega Boga, Lenin za svojega Krista, Trockega za sv. Pavla in Stalina za sv. Petra.

— Jaz vem o Bogu — je reklo Barnes — baš toliko kot vedo drugi ljudje — a vsa vprašanja glede Boga so neresljiva. Pojni o Bogu so daleko preko vse človeške razumevanje. Vsledtega predlagam, naj opustimo Boga, ker ne vemo, kdo je in kako mu moramo služiti.

— Nadnaravnost in ortodoxna vera sta najverjetnejša ovira civilizacije. Kardinal Hays, Skof Manning in Roach Stratton so bolj nevarni kot vsi vojni dobičkarji.

TUDI ITALIJANI GLEDajo NOV PLANET

MILAN, Italija, 26. marca. — Ravnatelj observatorija v Merate je sporočil, da so uspešno fotografirali planet, katerega so razkrili člani opazovalnice v Flagstaff, Arizona. Fotografiranje se je posredovalo po dveh poskusih. V to svrhu so se posluževali posebnih močnih leč.

PARNIK NA PARNIKU

LONDON, Anglija, 25. marca. — Včeraj zvečer so avtoritativno izjavili, da ni v Londonu nicesar znanega gledača poročila iz Združenih držav, da namerava princ iz Walesa prihodnje poletje obiskati Ameriko. Prince bo vrnili semaj s svojega afriškega potovanja.

PRINCA NE BO V AMERIKO

LONDON, Anglija, 25. marca. — Dr. Olaya Herrera, novoizvoljeni predsednik republike Kolombije, ne bo dosegel semaj v sredo, kot je bil naznjanjen. Tako je sporočil namreč zunanjih urad, ki je ugotovil, da bo predsednik najbrž odpotoval šele prihodnji teden. Dr. Olaya Herrera bo gost Paname tekom prihodnjega teden, nakar se bo vrnil v Washington, da uredi svoje dolžnosti kot poslanik.

IZPLACILA V DOLARJIH:

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprij z nani sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA
PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Telephone: Barclay 0380

DEVETNAJST INČEV SNEGA V CHICAGU

Dvajsetisoč mož odmetava sneg. — Po dolgem času so konji zopet nadomestili avtomobile.

CHICAGO, Ill., 26. marca. — Včeraj je obiskal blizaj Chicago, Illinois in sosednje države. Do sedmih zvezer je manjši več kot deset inčev snega ter zlomil vsak prejšnji rekord glede snega tekmo marca meseca.

Sneg je pričel padati ravno po polnoči. Ginala ga je severozidna burja, ki ji dosegla proporce pravega vlaharja. Ko je napočila jutro, je vse povsod ležal sneg v mestu in po drželi. Meddržavni vlaki so se previdno premikali in poučne kare in busi so imeli velike težkoče, ko so skušali spraviti tisoče delavcev na njih prostore.

Do opoldne je bil ustavljen ves promet. Povratek domov je postal akuten problem za tisoče ljudi, ki stanujeta v predmestjih. Zmeda je bil velikanska, in oblasti niso vedele, kako naj si pomagajo.

CHICAGO, Ill., 26. marca. — Najhujši snežni metež, kar jih pomnil zgodovina Srednjega Zapada, je izpremenil Chicago v ogromno zaneseno vas. Moderne udobnosti — zelenice, cestne zelenice, busi in avtomobili — vse to mirno počiva in ni nebeno rabo.

Po dolgih letih so zopet konji na domestili prometna sredstva. Padlo je nad devetnajst inčev snega. Sneg je neprestano naletuje.

Dvajset tisoč mož je neprestano zapošljali z odmetavanjem snežnih mas. Mleko in druga živila prevažajo konji.

Edino transportno sredstvo je nadestna zelenica.

OLAYA HERRERA SE JE ZAKASNIL

BALBONA, Panamsko ozemlje, 25. marca. — Dr. Olaya Herrera, novoizvoljeni predsednik republike Kolombije, ne bo dosegel semaj v sredo, kot je bil naznjanjen. Tako je sporočil namreč zunanjih urad, ki je ugotovil, da bo predsednik najbrž odpotoval šele prihodnji teden.

Dr. Olaya Herrera bo gost Paname tekom prihodnjega teden, nakar se bo vrnil v Washington, da uredi svoje dolžnosti kot poslanik.

DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNANJAMO, DA IZ
VRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN
LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo

Din 500 — \$ 9.35
" 1000 — \$ 18.50
" 2500 — \$ 46.00
" 5000 — \$ 91.00
" 10,000 — \$ 181.00

Lir 100 — \$ 5.75
" 200 — \$ 11.30
" 300 — \$ 16.80
" 500 — \$ 27.40
" 1000 — \$ 54.25

AMERIKANI SO POJASNILI SVOJE STALIŠČE

Ameriška delegacija je pripravljena skleniti posvetovalni dogovor, noče pa obljubiti kakve vojaške pomoči.

LONDON, Anglija, 26. marca. — Danes je bilo očitljivo upanje, da bo mogoče skleniti dogovor med petimi silami. Delegati Združenih držav so namreč izjavili, da so pripravljeni skleniti konzultativni dogovor, noče pa obljubiti posredovanje ali vojaške podpore, da začeti Francijo v slučaju napada.

Zaenkrat še ni znano, če bi tak dogovor zadovoljil Francijo, ki bi le pod pogojem zadočno jamičila svoje mornariško tonazo. Ker so Grki spoznali obširne možnosti obdelovanja zemlje, so pričeli pridelovati žito, predvsem pšenico. Grki eksportirajo dosti suhega sadja, posebno grozdja. Skupni pridelek pšenice znaša 350 milijonov kilogramov. Tistotako velik je tudi eksport suhega grozdja.

Prvikrat izza vojne je imela last Grška prebitek, ki znaša nekakšen deset milijonov dolarjev ter je omogočil vladni skrčni davke.

Lani sta se zavrnili na Grškem dva skrajno važna dogodka. Resnik je predsednik in admirala dovolil Angliji, da prevzame obligacije v Sredozemskem morju, zadeva s tem še nikakor ne bo zaključena, kajti vlad se je imela v težkih domačih finančnih problemih ter je zatrudnil sklenila varčevati z bojnimi silami načrt.

Če boste parlament in admiralata

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Na celo leto volja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	\$6.00	
za pol leta	Za pol leta	\$3.50
	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
	Za pol leta	\$1.50
	Za celo leto	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Dopis bres podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembri kraja naročnikov, pravimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitrejš najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 2878

INOZEMCI SO VSEGDA KRIVI...

Zelo razširjen ameriški tednik "Literary Digest" je razposlal po deželi nad dvajset milijonov glasovnic ter pozval čitatelje, naj izjavijo, če so za odpravo osemnajstega amendmenta in Volsteadove postave, če so za modifikacijo Volsteadove postave, ali pa zato, da bi vse postarem ostalo.

Dospelo na stotisočne odgovorov, ki niso nikogar, ki pozna razmere, prenenetili.

Pretežna večina čitateljev je namreč glasovala za odpravo osemnajstega amendmenta in za preklic Volstedove postave.

Ko so vprašali dr. Clarence T. Wilsona, generalnega tajnika "Board of Temperance, Prohibition and Public Morals of the Methodist Episcopal Church", kaj misli o tem glasovanju, je izjavil: — Tej stvari ne pripisujem nobene važnosti.

Dr. Wilson je najbrž pošten pristaš prohibicije. Če ne pripisuje glasovanju tednika "Literary Digest" nobene važnosti, dela te zastrantega, ker je dosedanje glasovanje izpadlo proti njegovim pričakovanjem.

Po vsej deželi je naraslo razpoloženje proti prohibiciji. Pretežna večina naroda je proti nji.

Suhaci, posebno pa dr. Wilson in senator Jones (oče takozvane "five and ten law"), ne morejo utajiti te ne-nadne izpremembe ter zvrtačajo vso krivo na časopisje.

Dr. Wilson pravi, da prebivalstvo New Yorka zato omalovažuje suhaške postave, ker je zoper prohibicijo lokalno časopisje in ker v New Yorku vsepolno inozemcev, kateri ne poznajo postav in se jim ne zdi potrebno, da bi se jim pokorili.

To so prazne marnje. New York je bil in bo ostal moker, in časopisje odraža le razpoloženje prebivalstva.

Dejstvo, da hočejo zvrniti suhači krivo za izjavljeno prohibicijo na rame inozemcev, jasno dokazuje, kako so ubogi na duhu in kako piškavih dokazov se poslužujejo.

Glasovanja, ki ga je razpisal "Literary Digest", se je udeležil le petek odstotek inozemcev.

Glasovanja, ki jih je uvedel ta tednik, so izredno točna in pomembna.

To se je pokazalo pri treh zadnjih predsedniških volitvah, ko je "Literary Digest" s prenenljivo točnostjo prenokoval, koliko glasov bo dobil ta ali oni kandidat.

Ne, izjavljena prohibicija niso krivi inozemci. Svojega izjavljanja je prohibicija sama kriva, ker ne zasluži v očeh poštenega in razsodnega človeka nobenega spoštovanja.

Nerodni izumi.

Stari Partizani se spominjajo stolnico od kar je doživel polom vikonta de Boterelle, ki je svoje dni prenenet francosko prestolnico s premičnimi restauranti. Nakupil je 48 ornatov (aktivov) takrat še niso bili znani), v katerih so potnikom lahko naročili izdaten zajtrk z vinom vred. Od kraja je imel novi izum velik uspeh. A plemeniti podjetnik je preširoko zasnoval svoj obrt: zgradil je veliko hišo, v kateri so pripravljali vrote v mrzile jedi in je v kleti zorelo vino. Izdatki so tako naraščali, da je moral vikont avizati voznino za en sous. To je izrazil Partizani, ki so se rajuši vozili brez zajtrka, toda cene je z omnibusi drugih konkurenčnih podjetnikov. Tekom dveh mesecov je prisel vikont na kant, vendar je mral prodati in je umrl pozabljjen na deželi, v Bretanski svoji domovini. Spisal je pred smrtjo filozofsko delo o "Človeškem nezadovoljstvu".

DOMACA ZDRAVILA

V začetkih imam jedilne disave, Knaipovo jedomenovo kavo, in imponirajoča domača zdravila, katera npr. ngr. Knaip v knjigi —

DOMAČI ZDRAVNIK

Prije po brezplačni cenik, v katerem je nakratko popisana vsaka rastlina za kaj se rabí.

V ceniku boste našli še mnoge druge koristne stvari.

MATI PEZOIR

Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

Sovjetki listi pa poročajo, da je

Iz Slovenije.

Fantovski pretep.

Surov napad.

Sem in tja v okoliških vaseh se kaj rado primeri, da se vročekrveni spopriemo. Pred kratkim je večja skupina fantov, nekateri iz Viriala, odšla pod noč na Trnje pri Stari Loki in tam v bojažljivosti pozivala z izvainimi klici domčine na koražo. Trnčani pozivajo načelništvo, da se ostali dolžni in imed obema skupinama je prišlo do spopada, v katerem so vseprlek delvale rovnice, motice, noži, vile ni drugo primerno orodje. Posledice niso izostale. Večjih in manjših telesnih poskodb je bilo na obeh straneh dovolj. Eden bojevnik ima nogavik z vilami preboden, druga dva sta dobila težje ureze z nožem v roke; najhujše je doletoč Timeta, ki je dobil z vilami po glavi in po nogah ter je moral leči. Glavni vzrok temu survemu pretep je bil, seveda alkohol.

V Savo je padel.

Id Zidanega mosta javljajo: Zgodaj zjutraj je šel kovač iz Hrastnika Flis iz Hatemezu pri Radecu proti Zidanemu mostu. Ker je bil precej vinjen, je padel pri čavajnicu št. 1 okrog 12 metrov globoko v Savo. Tam se je prikel za skalico, ki je doletoč k metu na pomoč. Nočno službo opravljajoči kretnik Al. Kresnik je poklican v Podkraju stanovnega Alojzija Trebšeta. Ki je s čolnom rešil ponesrečenega gotove smrti. Flis je dobil pri padau precej hude notranje poskodbe.

Nepoboljšljiva potepinka

je komaj 21-letna brezposelna nastakarica Hedvika Vodnikova, rodona iz Celovca, pristojna pa v Polhogradeč. Vodnikova se že več mesecov poteka po Celju in se prezivlja s tajno prostitucijo. Svojetasno je hotela ob prilikih neke aretacije prejeli steklo, nakar je bila prisiljena na rentgenolski pregled v bolnič, kjer pa so ugotovili, da stečka ni pojedna. V zdravnikovi odotrosti je pobegnila iz bolnice in brez sledu izginila. Pozneje je bila nekaj tednov zaprti zaradi vlačigljiva in suma tativne. Izpuščena je bila iz zapora pred par tedni, a te dni zvečer pa je bila aretirana pri izhodu iz mestnega parka, ki ga je zapuščala v družbi nekega soferja. Policija jo je za dobo 10 let izgnala iz Celovca in jo pod nadzorstvom odpremila v domovinsko ozčino.

Srmt kosi.

Tekom minulih dveh mesecov je umrlo na Kočevskem 8 ljudi in starost preko 85 let, 10 pa preko 60 let. V Livoldu je umrila 26. februarja 90-letna preživalkarica Neža Malinar. V Nemšk. lokti je umrl posnetnik Peter Medić, star 65 let. Na Česteti (Winkel) je umrl posnetnik I. H. giz in starost 82 let. V Starem bregu (Althacher) je umrl hišni posnetnik Matija Bauer, star 80 let. V Mariboru je umrl zidar Jože Kump, star 72 let. V Želinjah je umrl Matija Stempl, star 88 let. Skupna starost ter šestih oseb znaša ravno 478 let.

ZAHVALA.

V Ljubljani, dne 6. řečna 1930.

p. n.

uredništvo "Glas Naroda"

v New Yorku.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela fl nabiralnika "Angeljek" \$5.60, za kar se najščernejši zahvaljujemo.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se še vedno svojo nacionalno obrazbeno delo in je sedaj ravnotočno potrebna, kakor je bila pred vojno. Na severni meji naše države je treba utrijevati nacionalno misel, kjer je pod avstrijsko vlado nemški ščivilzem le preveč okužil naše ljudstvo. Skoraj enako delo ima družba tudi v Prekmurju. Dalje podpira družba zlasti v območjih krajini revne šolske občine, nabavlja knjižnice in učila za revne učence. Od vseh strani prihajajo na družbo zahteve in prošnje, katerim bi bilo potrebno ustrezti, a ni dovolj prispevkov.

Vaš denar je prav dobro došel in iskreno želim v prosim, da nas tudi v budžetu ne pozabite, saj je bila svoječasno med ameriškimi rodoljubi splošno udomačena dejavnost za družbo sv. Cirila in Metoda.

Z najodličnejšim spôstovanjem
"Družba sv. Cirila in Metoda"
v Ljubljani.

Fr. Skulj, tajnik.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

PRI LJUDSKEM ŠTETJU TREBA POVEDATI RESNICO

Sodec po vprašanjih, ki jih stavljajo ljudje, zdi se, da približajoče se ljudske štete dela mnogim skrb. Mnogi se bojijo, da bo vsedil ljudskega šteta prislo na dan "kam so prišli v Združene države", ali da se bodo odkrite druge nerednosti, ki vodijo do nezaposlenosti in nepismenosti.

Vsačko naj sodeluje v tem, da bodo ljudska štete čim bolj uspešno. To je v interesu vseh. In sodeluje s tem, da se resnično odgovorja na stavljenia vprašanja.

Vprašanja, ki jih ljudska štete v tem cenzusu bodo stavili na prebivalstvo mest, so slednega:

1. Scordstvo napram družinsku poglavjarju, všečvi izjava o vzdrževatelju družine.

2. Da-li stanuje v lastni hiši ali pa je najemnik.

3. Vrednost hiše oziroma znesek najemnine.

4. Imate rado? (Da ali ne?)

5. Ali družina živi na farmi (Da ali ne?)

6. Spol.

7. Pieme.

8. Starost ob zadnjem rojstnem dnevu.

9. Poročni stan.

10. Starost ob prvem poroki (Le za poročne osebe).

11. Ali je solo počajal kedaj po 1. septembru 1929? (da ali ne?)

12. Ali zna pisati in čitati? (Da ali ne?)

13. Rojstni kraj. (Država oziroma dežela).

14. Rojstni kraj občeta (Država oziroma dežela).

15. Rojstne kraj matere (Država ali dežela).

16. Materinsčina vsakega tujerodca.

17. Leto priselitve v Združene države (le za tujerodec).

18. Da-li je naturaliziran (le za tujerodec).

19. Da-li je delodajalec, zapošleneč ali da-li dela za-se.

20. Da-li so naturalizirani, da-li imajo prvi papir ali da-li so inozemci in po zmnožnosti govoriti angleški. Vprašanje glede državljanstva vsebuje dodatno vprašanje o "leto priselitve v Združene države". Ti podatki se vporabijo, da se tujerodeci klasificirajo v statistikah po dolgoti svojega bivanja v Združenih državah, in tudi če kdo bi prostoživno to povedal, bi se ta podatek ne vporabil za nadaljnje preiskovanje o zakonitosti prihoda v to deželo.

Predsednik Hoover je v svojem proglašu o ljudskem štetju za 1. 1930 rekel:

"Edina svrha cenzusa je dobiti splošne statistične podatke glede prebivalstva in gmočnih razmer dežele in poedinci morajo odgovoriti na stavljenia vprašanje le v svrhu, da se take statistike morejo sezavljati. Nikomur se ne more zgoditi kaj zlega, ker je odgovor na stavljenia vprašanja. Ni treba batiti, da se bo kaj odkrije glede poedincu ali njegovih poslov. V začetku pravic in interesov ljudi, ki dajejo informacije, vsak uradnik patrulja iz Kamniku na svojem službenem početu naletela na sumljivega počivalnika. Na prva vprašanja se je Hafner izdal za početenega in revnega brezposelnika, ki išče zaslukha po svetu. Patrulja je vendar smatrala za umestno, da odvede sumljivca s seboj na crožniško postajo. Tu so preiskali stare tiralice in vodja patrulje je prav hitro prenenetil aretiranje z nagovorom:

Njegov tovor je moral biti precej težak, nekaj ukradenega blaga je prodal že v sedanji vasi. z ostankom pa je izginil dalje po svetu.

Orožniki so ze naslednji dne po natančnem opisu neznance izdali tralicu. Toda tukom zime Hafnerja nikjer ni bilo na spregled. Sele pred dnevi je orožnika patrulja iz Kamniku na svojem službenem početu naletela na sumljivega počivalnika. Na prva vprašanja se je Hafner izdal za početenega in revnega brezposelnika, ki išče zaslukha po svetu. Patrulja je vendar smatrala za umestno, da od

Njegova čast.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Vi ne veste, zakaj sem Vas prosil, da prideš sem? Anton se je varoval.

— Ne venu tega! Henrici se je dvignil ter s težko zaveso zastri vrata. Nato se je zopet spustil na stol.

— Vi pa veste, da je treba med nama nekaj urediti?

— Da.

— Da bozno na jasnom, Vam hočem povedati, da vem vse — potom moje žene.

Anton je sklonil glavo, nato pa jo je zopet odločno dvignil ter trdno in odločno pogledom Henricija.

— Sludit sem in kot je stvar sedaj, mi je celo ljubo, da veste vse, gospod konzul. Ne morem pa si pojasniti, zakaj ste me poklicali.

Henrici se je izrl z nukim pogledom nanj.

— Ali se ne čudite, da ne zahtevam z orojem v roki računa za vse, kar se je dogodilo?

Anton je prenesel njegov pogled.

— Na vsak način sem bil pripravljen na vse, čeprav, morate vedeti, gospod konzul, se ni v bistvu niti pripetil.

Henrici je hitro odkimal.

— Da, da, — človek je vedno milosten v sodbi napram sebi — ce je prizadeta čast koga drugega. Ce bi bil jaz na vašem mestu, — bi vam rekel: — Dosti se je zgodilo, kar zahteva krvne osvetne. S častjo drugega pa se v takih slučajih postopa kot z malenkostjo. Labika igra s častjo drugih spada k finemu športu. Ne, ne, prekinite me. — Taka je namreč stvar. Tudi jaz sem v svoji mladosti lahkomiljenov ravnal častjo drugih ter si naprtil martsikateri greh v tem pogledu. Seda, pa je vrsta na meni, da igram vlogo onega — drugega. Življenje je ne-podkljivljivo sočink. Jaz vas poznam dosti dobro, da vem, da se niste namenoma obrnili napram meni. K temu vas tudi ni naganjal velika strast — kajti drugače bi ne mogli poslušati v odločilnem trenutku glasu svojega razuma ter zavrniti žensko, ki se je že toliko ponizala. Jaz sedim mirno in stvarno. Vseled tega ostane z vaše strani k lahkomiljenju igra s častjo nekega drugega. Kaj ne?

Anton je sklonil glavo.

— Jaz ne morem in nočem ugovarjati. Jaz ne morem storiti nicensar drugega kot stavit se vam na razpolago.

— To se pravi, pogorna bova par krogel drug proti drugemu. Če vas ustrelim jaz, bodo kaznovani vaši krepostni stariši. Ce pa bom padel jaz, — kje ostane v takem slučaju pravica? Taki dvoboji niso niti drugega kot neumna šala. Tudi če bi prišlo kaj v javnosti, bi se ne lotil take numnosti kot je dvobojevanje. Storil sem obljubo, da ne bom nikdar več stopil pred svojega nasprotnika v dvoboju. Za vas je dosti kazni, da si morale reči, da ste umetljiv zivljenje ženske, ki vam ni storila nicesar zlega, temveč vas je ljubila. Mogče ne bo nikdar tega podočevala. Ce pomislite, da je bila tako okupana, da se je hotela sama usmrtili, bo vstal v vaših prisih. Sodnik, ki se ne bo dal zmotiti od izgrevlene revolvrarske krogle. Zahvalite se usodi, da ste ji smeli rešiti zivljenje, katero ste spravili v veliko nevarnost, kajti nici ni hujšega kot zavesi, da je človek kriv smrti drugega človeka!

Anton je poslušal bled in s trdno stisa enimi ustnicami, ne da bi se premaknil. Sedaj se je ozrl ginjen v mirkui obraz konzula.

— Nikdar ne bon pozabil tega, kar ste mi rekli, gospod konzul. Verujte mi, jaz sem že odpalačel del svoje krivde. Ce bi me pozvali pre orozje, — bi se ne mogel braniti!

Henrici je molče pokimal.

— To vam rad vrgjam. In tudi jaz nisem takrat meril v sreco svojega nasprotnika kajti goha sreča je vodila kroglo — ali pravzaprav usoda. Dosti trsa kazeni bi bila zame, če bi takrat padel sam. Sedaj pa sva končala, — je dostavil ter se dvignil. — Ne mislim, da bi si morala povedati še kaj več?

Tudi Anton je vstal.

— Ali smem izgovoriti le eno prošnjo, gospod konzul?

Henrici se je molče pokimal.

— Prosim vas, da povejte svoji gospe, da globoko obžalujem, da sem modil njen duševni mir. Odpuščanja si držarem prositi tudi vas, da prosite svojo ženo.

— Ob prilikah bom sporocil svoji ženi vaše besede, — je rekel konzul skrajno formalno.

Z nemim pozdravom sta se ločila. Ko so se zaprla vrata za Antonom, je prisutni Henrici roki na prsi ter brez moči povesil glavo.

— Dovolj, — dovolj, — je stokal. — Sedaj sem se dosti pokoril. Te je bilo težje kot vse drugo.

Anton se je globoko oddahnil, ko je stopil na cesto. Cutil je, da je konzul le s težavo ohranil svoj mir. Besede, katere je izgovoril, pa so se globoko zarile v sreču mladega človeka.

— Nikdar več se ne bom pregrasil proti časti kakega človeka! Ta misel je vstala v njem kot sveta objuba.

Brez cilja je dolgo časa letal naokrog. Še nikdar ni bil tako globoko ganjen do dna svojega srca kot ravno sedaj, po besedah, katere mu je reklo Henrici.

Končno pa se je obrnil proti domu. Misil je na Feliksa. Ta ga bo gotovo nestrpno pričakoval. Mal pa je zaslužil, da ga oprosti skrb.

Tako je obiskal Feliksa ter mu odkrito sporocil vse.

— Hvala Bogu, Anton. Bal sem se hujšega.

Anton je pokimal.

— Jaz tudi. Kljub temu si samemu sobi še nikdar nisem zdel takto majhnu in malenkostno kot napram Henriciju. In ce ni moje lehkomišljeno trajno izruvana — kajti preveč trpežna rastlina je to sem si vendar gotov ene stvari: Nikdar več se ne bom pregrasil proti časti koga drugega!

...

Mali Anton je v naslednjem času zopet v skrbah stresala glavo

Anton je bil čudno miren in resen v teh dnevih. Nič več ni uganjal tisoč neslanosti in mater je vedno nazival mati, ne pa po njenem krstnem imenu. Njegov katar ni mogel biti kriv tega, ker ga je že davnč izlečil.

— Fant, kaj pa je s teboj? — ga je vprašala polna skrb. — Naravnost skravnost je, kako zelo si se izpremenil. Sedaj si postal naenkrat dvorljiv in obixen — tudi mater me imenuje.

Anton se je prisilil k stari, šaljivim navadi govorice, a ta se mu nici več posrečila.

— Mati, ti si nis nad sledna. Sedaj ko imam namen popraviti vse, taret na stvar ne ugaša. Enkrat mora človek vendar postati pameten. To si mi neprestano pridigovala.

— A tako naenkrat, Anton. — Ne morem pomagati, meni je naravnost skravnost, kako dober si postal. Vedno tičiš doma. Tukaj ni vse redno.

Karl Althoff je pozorno motri Antonom. Tudi njemu ni uslo izpremenjeno obnašanje sina, vendar pa je mislil, da je našel pojasnilo za to.

— Pusti vendar, mati. Ce povešajo mladi ljudje glave brez posebnega razloga, je najti le eno pojasnilo. Fant nas bo pač v kratkem presežel s kako zaroko!

— A tako naenkrat, Anton. — Ne morem pomagati, meni je naravnost skravnost, kako dober si postal. Vedno tičiš doma. Tukaj ni vse redno.

Karl Althoff je pozorno motri Antonom. Tudi njemu ni uslo izpremenjeno obnašanje sina, vendar pa je mislil, da je našel pojasnilo za to.

— Pusti vendar, mati. Ce povešajo mladi ljudje glave brez posebnega razloga, je najti le eno pojasnilo. Fant nas bo pač v kratkem presežel s kako zaroko!

— All bi ne bilo bolje spraviti kajta v šupo? — sem opoznil Mehaga. — Saj je prazna, kakor sem.

— Ni je zima in vajena sta tako,

Na volčji preži.

Kar vam bom tukaj povedal, to je bil moj prvi doživljaj z volkovi: pozneje sem imel pač se dostikrat opravka s temi krvolocnimi gozdnimi telovaji, a nikoli več v tako nenavadnih in razburljivih okoliščinah kot takrat.

Saj takrat na kako srečanje z volkovi sploh nisem niti računal, kako neki? Saj sem hotel ustreliti samo par zajčkov, da bi eno ali drugo svojih sarajevskih prijateljev razveseli za Božič. Ker pa so v okolici Sarajeva zajci bolj redko posejanji tam je več lovcev nego zajcev, sem moral ta svoj lovski pochod zaradi sigurnosti pomakniti kam daje venjak. Pa sem se spomnil, da me je prijatelj Mehaga že veckrat vabil na svoj čardak tam pod Romanjo planino, kjer da je zajec kakor kobil. Pa dobrega pa je tudi imel Mehaga slovečo psico Bro. Bila je nič bila več mlaka in je bila tudi slepa na eno oko — majhen spomin od divjega mačka — ampak se vedno ti je brač, jamčila, da ne pojdeš domov s praznim nahrbnikom, če si znali le zoličkaj pomeriti.

Ko sem se tiste sobote popoldne pripeljal ven na Pale, prvo planinsko postajo nad Sarajevom, se je tam na peronu že svetlikala znana srebrna brada pod žoltim turbonom. Prijatelj Mehaga je bil zanesljiv. In je prišel s konji: sa je je bilo dobre stiri ure hoda do njegovega zadarka.

Kako prijetna ježa je tja čez vsojte podromanske senožeti in levave! In se tako lepega dne povrh: Bilo je takrat prav tako blago predbožično vreme ko letos: topli soljni dnevi, včasi malo dežja, mrzla nič, celo Romanja planina je bila še brez snega. Pomladansko vremeno.

S kobilu, ki jo je jahal Mehaga, te hodilo tudi dveletno zrebe, krasna živalica, ki jo je bilo veselje gledati.

Mehaga, sem rekel ob priliki, ko je mladi konj stal pred načinih gricu in je bila to čudovito lepa slika: črn zrebec v rdeči luči vernerne zarje. — Mehaga, živ bil, Arapča moraš prodati meni!

— O tem se bo daio govoriti, — je odvrnil Mehaga v spodnji kobilu. A iz njegovega glasu sem spomal, da se o tem ne bo dalo z njim nikoli govoriti.

Na pol pota smo se srečali s Perom Šumarjem. Pravil je, da so omdan volkovi nekje razgrali kraljev in da je bil tam pri mirovinih dveh noči na prez. Prisla pa je samo lica, njen kožuh je nosil v torbiku. Za nočjo je bil Pero namenjen domov, obljubil pa je, da se nam jutri pridruži na lov.

Ob potoku sem na več krajih opazil v blatu sveže odtise volčjih stop. Sled je šla navzgor v naši smeri.

Mehaga, kaj pa, če je tvoj čardak dobil med tem nemile goste, a?

— Ni več živine tam, sem dal vse odgnati dol v selo h kmetom.

— A Bira, psica?

— Je zaprta v čardaku. Ne bo, se, efendum.

Vseeno me je Bira skrbela, dokler nas ni pozdravilo njenovo veselo lajanje. Saj je že toliko lovskih psov postalo žrtev volkov! Mustajev je zadavil vsekaj najboljšega sna na zapretom, z visokim plotom obdanom dvoriščem.

Nočilo se je že, ko smo dosegli tudi način, do kajta goha sreča je vodila kroglo — ali pravzaprav usoda. Dosti trsa kazeni bi bila zame, če bi takrat padel sam. Sedaj pa sva končala, — je dostavil ter se dvignil. — Ne mislim, da bi si moralova povedati še kaj več?

Tudi Anton je vstal.

— Ali smem izgovoriti le eno prošnjo, gospod konzul?

Henrici se je molče pokimal.

— Prosim vas, da povejte svoji gospe, da globoko obžalujem, da sem modil njen duševni mir. Odpuščanja si držarem prositi tudi vas, da prosite svojo ženo.

— Ob prilikah bom sporocil svoji ženi vaše besede, — je rekel konzul skrajno formalno.

Z nemim pozdravom sta se ločila. Ko so se zaprla vrata za Antonom, je prisutni Henrici roki na prsi način, ter brez moči povesil glavo.

— Dovolj, — dovolj, — je stokal. — Sedaj sem se dosti pokoril. Te je bilo težje kot vse drugo.

Anton se je globoko oddahnil, ko je stopil na cesto. Cutil je, da je konzul le s težavo ohranil svoj mir. Besede, katere je izgovoril, pa so se globoko zarile v sreču mladega človeka.

— Nikdar več se ne bom pregrasil proti časti kakega človeka! Ta misel je vstala v njem kot sveta objuba.

Brez cilja je dolgo časa letal naokrog. Še nikdar ni bil tako globoko ganjen do dna svojega srca kot ravno sedaj, po besedah, katere mu je reklo Henrici.

Končno pa se je obrnil proti domu. Misil je na Feliksa. Ta ga bo

gotovo nestrpno pričakoval. Mal pa je zaslužil, da ga oprosti skrb.

Tako je obiskal Feliksa ter mu odkrito sporocil vse.

— Hvala Bogu, Anton. Bal sem se hujšega.

Anton je pokimal.

— Jaz tudi. Kljub temu si samemu sobi še nikdar nisem zdel takto majhnu in malenkostno kot napram Henriciju. In ce ni moje lehkomišljeno trajno izruvana — kajti preveč trpežna rastlina je to sem si vendar gotov ene stvari: Nikdar več se ne bom pregrasil proti časti koga drugega!

...

Mali Anton je v naslednjem času zopet v skrbah stresala glavo

Anton je bil čudno miren in resen v teh dnevih. Nič več ni uganjal tisoč neslanosti in mater je vedno nazival mati, ne pa po njenem krstnem imenu. Njegov katar ni mogel biti kriv tega, ker ga je že davnč izlečil.

— Fant, kaj pa je s teboj? — ga je vprašala polna skrb. — Naravnost skravnost je, kako zelo si se izpremenil. Sedaj si postal naenkrat dvorljiv in obixen — tudi mater me imenuje.

Anton se je prisilil k stari, šaljivim navadi govorice, a ta se mu nici več posrečila.

— Mati, ti si nis nad sledna. Sedaj ko imam namen popraviti vse, taret na stvar ne ugaša. Enkrat mora človek vendar postati pameten. To si mi neprestano pridigovala.

<p